

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. בכדי חייו ... בתלמידי חכמים עסקינן טעמא מאי גזור רבנן שמא ילמוד ממעשיו וכיון דתלמיד חכם הוא לא ילמוד ממעשיו.....1
- ב. עמי ונכרי עמי קודם עני ועשיר עני קודם ענייך ועניי עירך ענייך קודמין עניי עירך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין ... דאפילו לנכרי ברבית ולישראל בחנם.....6
- ג. אדם קורא לחבירו רשע יורד עמו לחייו.....8
- ד. והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו וכותבין וחותמין פלוני זה כפר באלהי ישראל ... נכסיו מתמוטטין.....10
- ה. אין הגר נקנה בעבד עברי ואין אשה וגר קונין עבד עברי.....10
- ו. הנרצע והנמכר לנכרי אינו עובד לא את הבן ולא את הבת.....11
- ז. ארמלתא לא תרבי כלבא ולא תשרי בר בי רב באושפיזא.....12
- ח. אלו עוברין בלא תעשה המלוה והלוה הערב והעדים.....13
- ט. לנכרי וכיון דדיניה דנכרי דאזיל בתר ערבא איהו ניהו דקא שקיל מיניה רביתא ... שקיבל עליו לדון בדיני ישראל.....14
- י. ישראל שלוח מעות מן הנכרי ברבית וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו אסור ואם העמידו אצל נכרי מותר.....15
- יא. נכרי שלוח מעות מישראל ברבית וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו מותר ואם העמידו אצל ישראל אסור.....17
- יב. אתם גם אתם מה אתם בני ברית אף שלוחכם נמי בני ברית שליחות דכל התורה כולה נמי מתרומה גמרינן לה.....18
- יג. קטן לאו אף על גב דלית ליה שליחות.....19

דף עא.

א. בכדי חייו ... בתלמידי חכמים עסקינן טעמא מאי גזור רבנן שמא ילמוד ממעשיו וכיון דתלמיד חכם הוא לא ילמוד ממעשיו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כבר התבאר לעיל דף ע: נאמר בפרשת כי תצא (דברים כג פסוק כא) לַנְּכָרִי תִשְׁיֶה. הותר בזה ללוות מן הגוים, בריבית וללהוות להם בריבית². ולדעת הרמב"ם³ נצטוונו במצות עשה להלוות לגוי ברבית⁴. ונחלקו עליו הראב"ד⁵ והרמב"ן⁶ ועוד ראשונים⁷ סוברים שאין זו מצות עשה אלא רשות בלבד⁸.

מדרבנן אסור להלוות לגוי ברבית כמו שיבואר להלן מחשש לימוד ממעשיו⁹, והתירו בג' אופנים, א) כדי חייו, שלא גזרו לצורך זה¹⁰, ב) לתלמיד

¹ ובתוס' (ד"ה תשיך) נאמרו בזה שני ביאורים א. שבאמת צריך פסוק להיתר ללוות מן הגוים בריבית, ולולי הפסוק היינו אוסרים ללוות מן הגוי בריבית מפני איסור "לפני עוור", כיון שבני נח מוזהרים על איסור ריבית כמו שהם מוזהרים באיסור גזל [וכמו שנאמר בתרגום ירושלמי על תחילת פרשת בשלח שזה שלוה בריבית לא קיים בתחיית המתים של יחזקאל בבקעת דורא]. וההיתר לישראל ללוות מן הגוי בריבית נלמד ממ"ש "לא תשיך לאחיך", משמע שלגוי שאינו אחיך "תשיך" ומותר ללוות ממנו בריבית. ב. לא צריך לימוד להתיר ללוות מן הגוי בריבית, כיון שבני נח לא מוזהרים על הריבית [וההוא שלא קם בבקעת דורא, אין זה מפני שהם מוזהרים על ריבית, אלא שאותם שקמו זכו כיון שנזהרו בענין ריבית אף שאינם מוזהרים על זה]. ועיין במשנה למלך (הל' מלוה ולוה פ"ה ה"א).

² רמב"ם מלוה ולוה פ"ה ה"א, טור ושו"ע יו"ד סי' קנט סעיף א, ובטור שם יו"ד סי' קנט נאמר שדין זה נלמד ממ"ש באיסור ריבית לישראל (ויקרא כה לו) "וחי אחיך עמך", ועובר כוכבים לא מצווים להחיותו, ולכן אסור להלוות לו בריבית. ועיין במש"ל"מ הל' מלוה ולוה שם שביאר שהטור לא הביא את הפסוק "לנכרי תשיך", כיון ש"תשיך" פירושו תתן ריבית, וא"כ מהפסוק הזה אפשר ללמוד רק שאפשר ללוות מן הגוי בריבית, ולתת לו ריבית, אבל להלוות לו בריבית, ולקבל ממנו ריבית מותר רק משום שנאמר בריבית "וחי אחיך עמך" כנ"ל.

³ סהמ"צ עשה קצח, והל' מלוה ולוה פ"ה ה"א

⁴ רמב"ם שם ע"פ הספרי דברים שם, ר"ן ב"מ שם. הרמב"ם הולק על התוס' שהובא לעיל, ויש דרך שלישית, ולדעתו הפסוק "לנכרי תשיך" בא לצוות להלוות להם בריבית, והקשו עליו א. בגמרא ב"מ נאמר שפסוק זה בא להוסיף איסור בעשה [לאו הבא מכלל עשה, עשה] על הלוואה לישראל בריבית, ולא בא לצוות להלוות לגוי בריבית. ב. עוד הקשו על הרמב"ם משמעות הפסוק "תשיך" היא ללוות בריבית, גם אם נאמר שיש כאן ציווי, הציווי הוא ללוות מן הגוי בריבית, ולא להלוות לו בריבית

⁵ בהשגות לסהמ"צ שם

⁶ עה"ת שם

⁷ מגיד משנה הל' מלוה ולוה פ"ה ה"א שם בשם אחרונים, ופ"ה שם בשם הרמב"ן והרשב"א.

⁸ עי"ש שביארו דמ"ש בכבא מציעא "זו מצות עשה", היינו שהנושך לישראל והנוגשו עובר בלאו הבא מכלל עשה, שמכלל העשה "לנכרי תשיך" משמע שלא ישיך לישראל.

⁹ בבא מציעא ע"ב, ועי"ש שלומד רב הונא מהפסוק (משלי כח ח) "מרבה הונו בנשך ובתרבית לחונן דלים יקבצנו", נאמר על זה שמרבה הונו בנשך של גוים, שסופו שהמלך יטול ממנו את הממון. ועוד אמרו (מכות כד ע"א) שהשבח שאמר דוד המלך בתהלים (טו ה) "כספו לא נתן בנשך", נאמר אפילו על רבית של גוי. ועיין בריב"ן שם שפירש שלא ימשוך ויבוא להלוות לישראל ברבית, אבל עיין בריש"י ב"מ ע"א ד"ה טעמא כו' לא גרסינן כו'.

¹⁰ שו"ע יו"ד סי' קנט סעיף א, וכרב חייא בריה דרב הונא (ב"מ ע"ב).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

חכם, שאין חשש שילמד ממעשיו¹¹, (ב) בריבית דרבנן, שלא גזרו גזירה לגזירה.

היום מותר להלוות בריבית בכל אופן, כיו שהיום כל הלואה נקראת כדי חיין¹².

לדעת השו"ע¹³ מותר להלוות למומר להכעיס¹⁴, בריבית¹⁵. וברמ"א כתב שטוב להחמיר אם אפשר לו להשמט ממנו¹⁶. ואם לקח ממנו רבית לא יחזירה לו¹⁷.

אסור ללוות ברבית אפילו ממומר להכעיס, לכו"ע¹⁸.

י"א שאסור להלוות בריבית למומר להכעיס שלא יצא מן הכללי¹⁹.

¹¹ שו"ע יו"ד סי' קנט סעיף א, וכדעת רבינא (ב"מ ע"ב).

¹² טור ושו"ע סי' קנט סעיף א, ע"פ דברי רבינו תם בתוס' (ב"מ שם ד"ה תשיך) שכתב שנהגו עתה להלוות לנכרים או מפני שסומכים על הדעה שם שרב הונא ז"ל נחמן לא אמר שיש איסור דרבנן להלוות לנכרי בריבית [ודבריהם נאמרו לגבי ענין אחר]. או מפני שיש עלינו מס מלך ושרים והכל הוי כדי חיין, ועוד כיון "שאנו שרויין בין האומות ואי אפשר לנו להשתכר בשום דבר אם לא נישא וניתן עמהם הלכך אין לאסור רבית שמא ילמוד ממעשיו יותר משאר משא ומתן", וכ"כ הטור.

¹³ יו"ד סי' קנט סעיף ב

¹⁴ הרא"ש (ב"מ פ"ה סי' נב) כתב "משומד שכפר בעיקר", ובב"י (יו"ד סי' קנט) כתב שלא דווקא שכפר בעיקר שתמיד נחשב "להכעיס", אלא אפילו אוכל נבילות להכעיס מותר להלוותו בריבית כמו שאמרו התוספות ע"ז (כו ע"ב ד"ה אני) והגהות מיימוני (הלכות מלוה פ"ה אות א, ובתשובה סי' לו), וכתבו התוספות עוד שם דמשומדים של עכשיו נחשבים ממורים להכעיס הם כיון שהם אוכלים איסורים, אפילו כשיכולים לאכול אוכל מותר, והם מטמעים בין הגוים. ועי"ש עוד בב"י שכתב שמשומד שיצא מן הכלל מותר לו להלוות לו בריבית, אע"פ שתחלת יציאתו מהכלל לא היתה להכעיס, כגון שהעלילו עליו וכיוצא בזה, אפילו הכי כיון שבידו לברוח ולהמלט ואינו עושה כן, הוא נקרא משומד להכעיס.

¹⁵ טור שו"ע סי' קנט סעיף ב, ובטעם הדין כתב הטור שכיון שאין אנו מצווים להחיות את המומר להכעיס, מותר להלוות לו בריבית, וכתב הב"י שם שמקור הדין בדברי התוספות ע"ז (כו ע"ב ד"ה אני) והגהות מיימוני (הלכות מלוה פ"ה אות א, ובתשובה סי' לו), הרא"ש (ב"מ פ"ה סי' נב), הנמוקי יוסף (ב"מ שם מב. מב. בדפי הרי"ף) בשם רבינו תם הרמב"ן (עא: ד"ה ועוד בענין ריבית) והר"ן (חי' מהד' פרנקל עא: ד"ה ונשאל ר"ת) ובעל התרומות בהקדמת שער מ"ו (ח"א סי' ה) כתב כן בשם רבינו תם והרמב"ן וה"ר אלהנן.

¹⁶ כיון שהגהות מיימוני (שם) כתבו שיש אוסורים, וכ"כ המרדכי שכתב שרש"י (תשובות רש"י סי' קעה – קעו) אוסר, וכן כתב סמ"ג במצות עשה סימן קס"ב (רו: בשם רבי שמואל (ברכי שלמה), ואף ש הכי כתב שלא חוששים לדעה זו, הרמ"א חשש לזה.

¹⁷ פתחי תשובה סי' קנט סק"ג, בשם תשובת תפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה), שכתב דאף אם עבר על הלאו בזה שהלווה לו בריבית לא קיים את העשה וחי אחיך דאינו מוזהר ע"ז בין במומר לעבודת כוכבים, בין במומר להכעיס אף אם יש לו ילדים שאינם מומרים, מותר לו לעכב את הריבית לעצמו.

¹⁸ טור שו"ע סי' קנט סעיף ב, ובטעם הדין כתב הטור שאע"פ שהטא ישראל הוא, והנותנו לו עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול. ובש"ך (סק"ג) הוסיף שעובר גם על "לא תשיך" כיון שאותו מומר נחשב כישראל.

¹⁹ שי"ך סי' קנט סק"ד בשם הב"ח, וכתב שיש לחוש לדבריו. אע"פ שבתשובות הגאונים (סי' רפד) בשם הרי"ף כתבו שרק למומר לתאבון אסור להלוות בריבית.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

י"א שלדעת הרמ"א אסור למומר להכעיס להלוות אף באבק ריבית²⁰.

מלוח שלקח רבית מלווה ישראל ואח"כ נעשה הלוח מומר לעבודת כוכבים הסתפקו האחרונים אם צריך המלווה להחזיר לו את הריבית ככל ישראל שלקח ריבית מישראל לתקן את הלאו "וחי אחיך ימך" שעבר עליו, או שלא יחזיר לו את הריבית כיון שעכשיו אינו מצווה להחזירו²¹.

מותר להלוות לגר תושב בריבית²², ואף הרמב"ם מודה שאין זו מצווה²³. אולם אסור להלוות בריבית לעבד כנעני²⁴.

אסור להלוות לגוי בלי ריבית²⁵. וה"ה למומר להכעיס אסור להלוות בלי ריבית²⁶.

מותר להלוות לכותים בריבית, וללוות מהם בריבית²⁷. ויש אוסרים ללוות מהם בריבית²⁸.

²⁰ פתחי תשובה סי' קנט סק"ד בשם תפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה) עיי"ש דכתב "צריך עיון באבק רבית אם אסור למומר דאפשר לא גזרו כולי האי, אך לפי דברי הרמב"ן שכתב דהוי אחיך יש לאסור עיי"ש".

²¹ פתחי תשובה סי' קנט סק"ג בשם תפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה).

²² משנה (ב"מ ע"ב).

²³ מנחת חינוך מצוה תקעג. וראה בדברות משה לג' משה פיינשטיין (ב"מ סי' עב הערה עב) שדייק כך אף ברמב"ם. וע"ע במרבה תורה (ריבית) לר' אליהו פוסק (סי' קנט אות ד), ושורש מיעקב על חו"מ לר' טודרוס זונדל הורביץ (שם ד"ה וזה).

²⁴ פתחי תשובה יו"ד סי' קנט סק"ב בשם החוות דעת.

²⁵ תוס' ב"מ (ע"ב ד"ה תשיך), והוא בכלל איסור "לא תחנם" (דברים ז).

²⁶ פתחי תשובה (סי' קנט סק"ד) בשם תשובת תפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה) והוכיח כן מלשון רמ"א שם סעיף ב.

²⁷ בב"י ושו"ע סי' קנט סעיף ג כתוב שכותים יש להם דין מומר לעבודת כוכבים, לענין הלואה בריבית. ונבמקור הדין כתב הב"י שבהדיא אמרו בירושלמי (מסכת ע"ז) פרק השוכר (סוף ה"ד) שמותר להלוותן בריבית משום שקלקלו מעשיהם והם נחשבים כישראל משומדו. ולכן לכאורה לדעת השו"ע מותר להלוות להם בריבית, ולדעת הרמ"א אסור. ולכו"ע אסור ללוות מהם בריבית, וכן משמע בעטרת זקנים אבל הש"ך שם (סק"ה) כתב דצ"ע דהא קי"ל בכמה דוכתי שגזרו על הכותים ועשאום כעובדי כוכבים גמורים, וסיים דודאי הם עובדי כוכבים גמורים לכל דבר ואם כן מותר להלוות מהן גם כן בריבית.

²⁸ משמעות השו"ע וכנ"ל, וכ"כ הפתחי תשובה סי' קנט סק"ה, שהביא את התפארת צבי (יו"ד סי' ס"ג אות ה) שתמה על הש"ך, שהיקל כיון שעשו את הקראים כעובדי כוכבים אף להקל, וקשה מ"מ מי הפקיע אותם מהמצות דנימא דאינם מצווים שום דבר דלא נעבור על לפני עוור, והעלה להחמיר דאסור ללוות מהם בריבית.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הקראים, אין להם דין מומרים ואסור להלוות להם ברבית, ואסור ללוות מהם ברבית²⁹.
וי"א שמותר להלוות ולוות מהם בריבית³⁰.

תינוק שנשבה לבין העובד כוכבים ואינו יודע מתורת ישראל כלל, אסור להלוות לו ברבית ואסור ללוות מהם ברבית שדינו כדין הקראים³¹. ולכן אסור להלוות לבן של מומרת ועובד כוכבים, שנחשב כתינוק שנשבה³². וי"א שמותר להלוות ולוות מהם בריבית³³.

²⁹ ב"י ושו"ע סי' קנט סעיף ג, ובמעם הדבר כתב הב"י שהרמב"ם בפירושו המשניות (ריש חולין) כתב שהקראים נחשבים כתינוק שנשבה בין הגוים, ולכן אין להם דין משומדים ואסור להלוותם ברבית ואע"ג שהנמוקי יוסף (ב"מ מב: מדפי הרי"ף דיבור ראשון) כתב דלא יהיבנן דין תינוק שנשבה אלא למי שלא הכיר בתורת ישראל מעולם אבל מי שעומד בין ישראל והולך ומדבק בחוקותיהם של גוים מן המורידים הוא, ולכאורה לדבריו לקראים לכאורה יש דין משומדים יש להם ומותר להלוותם ברבית, מ"מ לא צריך לחשוש לדברי הנמוקי יוסף נגד דברי הרמב"ם המפורשים.

³⁰ ש"ך שם (סק"ו) וז"ל "ואני בעניותי עיינתי בדברי הרמב"ם שם ולא מצאתי שום משמעות אדרבה כתב להיפך ובמומר למדו הפוסקים דמותר להלוותן ברבית וא"כ ה"ה הקראים וכ"כ מהרש"ל דקראים דינם כמומר ומותר להלוותן ברבית ומביאו הדרישה וכן משמע קצת בתשובת רבי אליהו בן חיים (ריש סי' קיג) דקראים דינם כישראל מומר ועיין בתשובת רבינו שמשון שהביא המבי"ט (ח"ב סי' לח), וכן בתשובת רבי בצלאל (סי' ג), וגם כתב שם שהקראים שבזמן הרמב"ם היו בהם כמה מעלות טובות משא"כ עכשיו. ובפתחי תשובה סק"ו כתב בשם החוות דעת, שאף שיש להתיר כש"ך להלוות להם ברבית, מ"מ יש להחמיר שלא להלוות מהם ברבית.

³¹ רמ"א בס"י קנט סעיף ג, ע"פ מש"כ הב"י שם לדעת הרמב"ם בפירושו המשניות (ריש חולין).

³² רמ"א בס"י קנט סעיף ג בשם המרדכי (פרק החולין). וז"ל הדרכי משה "אפי' למאן דמתיר להלוות למומר היינו דוקא למומר עצמו שיודע רבונו ומתכוין למרוד בו אבל זה שנתגדל בין העובדי כוכבים הוא כשונוג וכן משמע קצת במרדכי" הובא בש"ך שם סק"ח. ובפתחי תשובה (סק"ז) כתב בשם (שו"ת רדב"ז ח"ד סימן יב) שכתב שכשיש ספק אם הוא בן של עובדת כוכבים או של מומרת מותר להלוות לו ברבית דאע"ג דאיכא למימר ספיקא דאורייתא להומרא, מ"מ כיון דאיכא פלוגתא בבני המומרים, והוי נמי ספיקא אזלינן לקולא ע"ש.

³³ ש"ך סק"ח, ע"פ הנמוקי יוסף (פרק איזהו נשך) שכתב בשם ר"ת דמותר להלוות לו, ואף שהדרכי משה כתב שכיון שהב"י כתב שאין הלכה כנימוקי יוסף לגבי הקראים ואסור ה"ה בתינוק שנשבה, מ"מ כיון שהש"ך חלק עליו לגבי קראים והתיר, ה"ה לגבי תינוק שנשבה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

חברה או בנק שרוב מניותיו הם בידי שאינם יהודים, דעת רוב האחרונים³⁴ להתיר לישראל³⁵ ללות מבנק כזה ברבית אע"פ שמיעוטן ביד ישראל ואפילו רוב הפקדונות בבנק הם של ישראל³⁶, ואין חילוק אם פקידי הבנק הם עכו"ם או ישראל.

אם רוב מניות³⁷ הבנק בידי ישראל, דעת רוב הפוסקים שאסור לישראל ללות ברבית מן הבנק, בלי היתר עיסקא, אפילו רוב הפקדונות הם שאינם יהודים, ויש מתירים כשפקידי הבנק אינם יהודים.

להלוות או להפקיד בבנק ברבית יש אוסרים³⁸ אפילו כשמיעוט בעלי המניות ביבי ישראל בין שהמלווה הוא מבעלי המניות ובין שאינו מבעלי המניות ואפילו כל הלויים שבבנק זה אינם יהודים ויש מקילים.

ב. עמי ונכרי עמי קודם עני ועשיר עני קודם ענייך ועניי עירך ענייך קודמין עירך ועניי עירך אחרת עניי עירך קודמין ... דאפילו לנכרי ברבית ולישראל בחנם

מצוות עשה להלוות לעניי ישראל³⁹ כמו שנאמר⁴⁰ (שמות כב פסוק כד) **אם בָּסֶף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעֲנִי עִמָּךְ**⁴¹

³⁴ בקיצור שולחן ערוך סימן סה סעיף כח שכתב מעותיו של ישראל מופקדים ביד עובד כוכבים, והלווה אותם לישראל בריבית, אם היו באחריות העובד כוכבים שאם יאבד החוב יתחייב הוא לשלם במעותיו מותר, ואם אינו באחריות העובד כוכבים אסור. ולכן במקום שיש קבוצות מעות (קופות חסכון) וכדומה שיש לישראל חלקים (מניות) שמה וישראלים לויים משם בריבית, אף על פי שהממונים המה עובדי כוכבים, מכל מקום נראה לי דאיסור גמור הוא. ולכן אסור ליתן לשם מעות (כי שמאל ילווה ישראל שאינו הגון) וכן אסור ללוות משם, כי שמאל נתן לשם ישראל שאינו הגון. ובשו"ת שואל ומשיב מהד"ק ח"ג לא השיב על דבריו ובשו"ת מהר"ם שיק יו"ד קנה כתב טעמים אחרים להתיר ובשו"ת מהרש"ם ח"א סי' ב דן בענין ועיין ברית יהודה פרק ל הערה מג באריכות.

³⁵ ברית יהודה פרק ל סעיף טז.

³⁶ שכל הפקדונות שבבנק נהפכים לנכסי השותפות על ידי אחריותם לפי חלקם במניות.

³⁷ ברית יהודה שם יז

³⁸ כיון שלכל בעלי המניות יש להם חלק בכל עסקי הבנק ובשליחותם לוקחים מישראל רבית.

³⁹ לשון הרמב"ם מלוה ולווה פ"א א ועשין קצז וחינוך סא, וטושו"ע קצז, ראה לקמן לגבי עשיר

⁴⁰ ונאמר במכילתא [משפטים פרשה יט] בשם ר' ישמעאל שמ"ש (דברים טו ח) העבט תעביטנו נלמד שהוא אחד משלושה "אם", שבתורה שהוא חובה. והובא ברש"י שם, וברמב"ם מלוה ולווה פ"א ה"א, ועיין מהרי"פ פ"ע על הרס"ג ח"א עשה כה (קסד א-ד) ד"ה אמנם, ונצי"ב בהעמק שאלה פ' ראה קמז א, שהקשו שהובא "העבט תעביטנו" בכתובות סז: לענין צדקה עיי"ש, ונפסק ברמב"ם מתנ"ע פ"ז ט, ודלא כמכילתא, וראה לקמן מש"כ בדעת הסמ"ג

⁴¹ בשאלות קיד, ועי"ש גם קלא שמקור החיוב בפסוק "וחי אחיך עמך" ויקרא כה לו. ועי' העמק שאלה שם שכוונתו רק להוסיף רמז גם מכאן. ועיין ברמב"ם מתנות עניים פ"י ז שהביא גם פסוק זה, ועיין ששם בהל' א שהביאו לענין צדקה, ועי' ברי"פ פרלא לרס"ג שם (קסו ג-ד"ה אמנם) שהאריך שעיקר מצות הלווה נלמד מכאן, ושכ"מ בתוס' ע"ז כו ב ד"ה אני שונה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

אם יכול להלוות לעני או לעשיר, העני קודם⁴², עניים ממשפחתו ועניי עירו, עניי משפחתו קודמים⁴³ עניי עירו ועניי עיר אחרת, עניי עירו קודמים⁴⁴ וכל דיני קדימה בהלוואה כמו בעדקה⁴⁵. וכתבו אחרונים שלא אמרו כל הקדימות הללו אלא כששניהם בחנם, אבל אם זה שאין לו דין קדימה רוצה ליקח ממנו המעות בעיסקא, שיהיה למלוה ריוח מזה, וכשילוח לזה יפסיד אותו ריוח, ואין ידו משגת, אינו מחוייב להלוות לזה בחנם⁴⁶.

באו לפניו ישראל⁴⁷ ועכו"ם ביחד⁴⁸ ללוות יקדים ללוות⁴⁹ לישראל⁵⁰. אף שלישראל מלווה בחנם ולעכו"ם ברבית⁵¹ ואפילו אם הריוח מהנכרי הוא מרובה⁵² וי"א שכשהריוח הוא מרובה אינו חייב להפסיד⁵³ וכתבו ראשונים שכשאינם שווים במשכונות או בנטחונות טובים, או כשהישראל צריך את

ועיין סמ"ק סי' רמח שלמד מ"העבט תעביטנו" דברים טו ח, דסבר דזו מסקנת המכילתא יט הנ"ל, ועיין לעיל שהקשו דקאי אצדקה, ועין מש"כ לקמן בדעת הסמ"ק. ויש שלמדוהו מ"כי פתוח תפתח" דברים טו ח, - שאילתא קמוז, ועי' פסיקתא זוטרתא שם ובספרי, וקשה דבבבא מציעא לא: דקאי אצדקה. ראה ברמב"ם מתנו"ע פ"ז א שהביאו לענין צדקה. ובהעמק שאלה שם שכוונתו אסיפא דקרא "העבט תעביטנו"

⁴² אפילו העשיר ממשפחתו והעני לא

⁴³ ויכול לדחות את שאינו קרובו אע"פ שלא בא קרובו ויודע שיבוא - אהב"ח פ"ו יא

⁴⁴ מכילתא שם וב"מ ע"א א; טוש"ע שם

⁴⁵ לה"מ מלוה ולוה רפ"א בד' הרמב"ם; מנ"ח מצוה סו

⁴⁶ אהבת חסד פ"ו ס"ט

⁴⁷ אפילו עשיר שצריך לפי שעה כדי לא למכור נכסיו - מגילת אסתר על סה"מ שורש ו

⁴⁸ כשהגוי הקדים יכול להלוות לו - אהב"ח פ"ה ד

⁴⁹ כתב בשו"ע הרב דיני הלוואה סעיף א ובאהבת חסד פרק ה סעיף ב בשם האגודה פרק איזהו נשך דהיינו כשהישראל צריך למעות לפרנסתו ודי מחסורו, ולא להלוותו לנכרים ברבית או בשאר משא ומתן. ומשמע שלישראל להרויח הנכרי קודם, ומסתבר דהיינו שהנכרי צריך לפרנסתו. וקצת צ"ע בלשון שו"ע הרב שהתחיל בישראל עשיר וסיים בכדי מחסורו, ואפשר דהיינו שהעשיר צריך לפי שעה לפרנסתו, שא"צ למכור מנכסיו, וכמ"ש במגלת אסתר שעל ספר המצוות שורש ו דהא דאיצטרך קרא להקדים ישראל לנכרי היינו אפילו כשהוא עשיר שא"צ למכור. פתחי חושן חלק א פרק א הערה ל

⁵⁰ מכילתא שם; תני רב יוסף ב"מ ע"א א

⁵¹ ב"מ שם; רמב"ם מלוה ולוה פ"ה ה"ז ואינו כהשבת אבידה במקום הפסד שחויבנו בה משום הפסד חברו ולכן בכה"ג פטור - ב"מ ל א. משא"כ הלוואה שעיקרה מצוה להחיות העני, והיא אחת ממצוות הצדקה, ולכן לא שייך לומר בה שלו קודם - פנ"י ב"מ שם

⁵² ריב"א עה"ת משפטים שם ומגילת אסתר לסה"מ צ שורש ו, בישוב הקו' שכבר למדנו מקדימת נתינת נבלה לגר למכירתה לנכרי, שבהלוואה משמיענו אף בהנאה מרובה

⁵³ שער המשפט צו סק"א, אהבת חסד פ"ה ס"ה בשם י"א ושכ"מ משו"ת הרמ"א סי' י

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

המעות בשביל להלוותם לנכרי ברבית – או לשאר משא ומתן⁵⁴ – יכול להלוות לגוי⁵⁵.

כשעיקר פרנסתו של המלוה הוא על ידי הלוואות לנכרים ברבית יכול להלוות להם⁵⁶. וכן כשפרנסתו להלוות בעיסקא אינו חייב להלוות בלא זה⁵⁷.

ג. אדם קורא לחבירו רשע יורד עמו לחייו

כבר התבאר במסכת קידושין דף כח. הקורא לחבירו עבד⁵⁸ או קורא לו בן שפחה⁵⁹, הוא מעשרים וארבע שבית דין מנדים אותם.

וכן הקורא לחבירו מומר או מוחרם מנדים אותו⁶⁰.

הקורא לחבירו ממזר⁶¹ מלקים אותו⁶² ארבעים⁶³. ואם קראו ממזר בן ממזר הרי פגם בכבוד אבותיו וחייב לבקש גם מהם מחילה.

⁵⁴ שו"ע הרב שם

⁵⁵ שחייו קודמים, אגודה ב"מ סי' צט; שו"ע הרב שם

⁵⁶ אלא אם כן בא עני וצריך לחם ורוצה ללוות ולקנות לחם, ודאי הוא קודם אגודה שם; אהבת חסד פ"ה ס"ג

⁵⁷ אהב"ח פ"ב ב. וכשאין פרנסתו בכך כתב הפלא יועץ ערך הלוואה, שהעני [שהוא עיקר המצוה – כנ"ל] בחנם קודם לעשיר שבעסקא

⁵⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד שלד מג

⁵⁹ רשד"ם חלק ב' [יו"ד] סימן [רי"ו] [רי"ג] הצריך שיפרש כנעני. ואין נראה כן מדברי הגמרא מסכת קידושין [כח, א] דלענין שבועה הצריך לפרש שלא נמכר לו בעבד עברי, ומן הסתם כנעני קאמר. והוא הדין באומר לו בן שפחה סתם. ערך לחם למהריק"ש שם

⁶⁰ תשובת מהר"י באזאן [מהר"י באסן] סימן כ"ה. וע"ש סימן כ"ב. וכשקראו משומד עיין דינו שם סימן [מד]. אשל אברהם בשו"ע שם

⁶¹ ואם אמר לאחד ממזר פגם בכבוד אבותיו ג"כ [מהרי"ו] וביש"ש שם סי' מ"ז כתב דא"צ דיכול לומר עליך כוונתי אא"כ קראו ממזר בן ממזר וכ"מ בקידושין ד' י"ח בתוס' הקור' לחבירו ממזר סופג את הארבעים משום דהשד לחבירו שעבר על לאו דלא יבא ממזר וכו' וקש' דהא השד לאביו שבא על חייבי כריתות אלא ע"כ נתכוין אלא לו. מג"א תרו ו

⁶² וכתב מוהר"ם מירזבורק [ד"ה דין מאן, וד"ה ודין מי שקורא, וד"ה ודין קראו ממזר] וז"ל, האומר לחבירו ממזר או עבד או רשע או נואף או פסול או נבל, לוקה [ועיין מ"ש בהג"ה בסעיף מ"א בשם הרא"ש], ואם קראו עובר על חרם, מלשין או גנב, הוי כקורא רשע ויורד עמו לחייו, ופירש ר"י דמותר להכותו דעובר על לאו דלא תנונו, אבל אם קראו ממזר או כלב או שאר הירופין אין בהן דין אלא צריך לפייס חבירו, עכ"ל. סמ"ע תכ ס"ק נו. וקצת צ"ע הא ברשע איתא בגמ' שיוורד עמו לחייו ורק בממזר איתא שלוקה ארבעים וצ"ע.

⁶³ כתב בשו"ת ריב"ש (ס' צ') דמכאן יש להוכיח דמכות מרדות הם גם כן במספר ארבעים, דהא קורא לחבירו ממזר אינו לוקה מכות דאורייתא, אלא רק מדרבנן, ואמרו בו שהוא סופג את הארבעים, אלא שבמכות דאורייתא הרי הוא חובט בו בכל כוחו, ומכות מרדות הם חלשות יותר. אמנם הפר"ח (באו"ח סי' תע"א) הביא

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הקורא לחבירו רשע⁶⁴ יורד עמו לחייו. כלומר מותר לשנאותו ואף למעט פרנסתו ולירד לאומנותו⁶⁵. ואם הוא עז פנים מותר לקרותו רשע⁶⁶.

המקנטר⁶⁷ את חבירו ואמר לו אני איני מומר, או איני ממזר, או איני עבריין, ואעפ"י שלא דבר יותר, הרי זה כאילו אמר אבל אתה מומר ואתה ממזר או אתה עבריין ויש לו דין בכלן כאילו אמרו בפירוש.

האומר לחבירו הרי אתה עושה כמו ממזר או אתה כממזר, יש אומרים שאינו כלום, ויש אומרים שאם אומר אתה כממזר הרי הוא כאילו קראו ממזר, אבל אם אומר לו אתה מכזב כמו ממזר עד שתברר דבר כך וכך או כיוצא בזה, שהטיל תנאי בדבר אינו כלום.

הקורא לחבירו שהוא רשע בן צדיק וקראו רשע בן רשע, וכן אם הוא מלשין וקראו מלשין בן מלשין פטור, שכן מצינו בקרא⁶⁸, שקורא רשע בן רשע אף על פי שהאב היה צדיק.

הקורא לחבירו עבד או ממזר אם הוא אמת פטור, אבל אם לא יוכל לברר דבריו אף על גב שיברר ששמע כך מאחרים שכבר דברו עליו אינו נפטר בכך, שאע"פ ששמע כך מאחרים, שמא שקרו ולא היה לו להוציא דבתם על פיהם כי הם עצמם חייבים בעונש.

ומי שרגיל⁶⁹ להתלוצץ על בני אדם ולהוציא להם שמות⁷⁰, למרות שאינו בר נדוי מכל מקום נמנה מכלל כת הליצנים שאינה מקבלת פני שכינה והמתלוצץ נופל בגיהנם

מש"כ שאר ראשונים שמכת מרדות מכין אותו באומד. ולפי"ל דדוקא הכא שכיון שקורא לחברו ממזר שאומר שחבירו עבר בלאו, משו"ה סופג הוא את הארבעים כדין עובר בלאו. ועיין תוס' רעק"א נזיר אות כ"ט. ⁶⁴ הוא רק כשהוא היה המתחיל ולא כשציערוהו ומצד צערו קרא להמצערו רשע. וגם לשון קאמוניסטן גוים שאומרים שאמר בכעסו מסתבר שאינו כקורא רשע, משום דקאמוניסטן הוא שם לא על הרשעות אלא על הפארטיי /מפלגה/ והרבה רשעים בעולם שאינם קאמוניסטן וא"כ ידוע לכל שהוא רק שם ולזול בעלמא שאמר שהנהגתו בזה הוא כהקאמוניסטן. וכן הוא כשקורא ליהודי גוי שידוע לכל שהוא רק ולזול בעלמא שהנהגתו בזה כגוי, ול"ד לקורא רשע שאומר ממש שהוא רשע שכן יבינו השומעים קריאתו. אגרות משה חו"מ א כח ⁶⁵ כרש"י כאן זברש"י בבא מציעא (עא, א) פירש, 'יורד עמו לחייו' – רגיל להתקוטט עמו כאילו הכהו, וכאילו בא להורגו, ואני שמעתי רשאי לירד לתוך אומנותו של חבירו, ולמעט מזונותיו של חבירו, וקשה בעיני שיתירו חכמים לישראל להגקם ולגמול רעה, ועוד, דאמרינן בכתובות (ג, א) עד שתים עשרה שנה מתגלגל אדם עם בנו, מכאן ואילך יורד עמו לחייו, ומאי יורד לתוך אומנותו איכא, הא לייסרו ולכופו לתורה קאמר!

⁶⁶ ח"י רע"א חו"מ לה כי ודאי נכשל בעבירה ועומד במרדו, שהכרת פניו ענתה בו. אבל בלאו הכי, איתא במס' קידושין [בבא א] שהקורא לחבירו רשע, יורד עמו לחייו. והיינו, שמותר לשנאותו, ולירד לאומנותו למעט פרנסתו. תוספות תענית ז:

⁶⁷ רמ"א ונו"ב חו"מ תב לה

⁶⁸ ויקרא כא, ט סנהדרין נב ע"א

⁶⁹ תשובת מהר"ם גלאנטי סימן ל"ג

⁷⁰ בשמות הפלילי של הישמעאלים שי"ך צאלק איל דין ולאחרים שי"ך שאקיף

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

וראוי לכל ירא שמים לגעור בו ולביישו ברבים ואם לא ישמע ויחדל מכין אותו מכת מרדות שעובר על דברי נביאים וחכמים וגורם שיסלק שכינה מישראל ואם אחר התראה אחת או שתים חוזר על קיאו אז יש רשות לבית דין לנדונו כפי צורך השעה כיון שבכוונה מכווין לעבור על דברי תורה ואם ישמע ויתחרט וישוב מדרכו ורפא לו.

ד. והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו וכותבין וחותמין פלוגני זה כפר באלהי ישראל ... נכסיו מתמוטטין

כל הכותב שטר⁷¹ רבית ה"ז ככותב ומעיד עליו עדים שכפר בה' אלהי ישראל, וכן כל הלוח ומלוה ברבית בינן לבין עצמן הרי הן ככופרים בה' אלהי ישראל וכפרו ביציאת מצרים שנאמר (ויקרא כה פסוק לו לח) אַתְּ פֶסֶף לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמִרְבִּית לֹא תִתֵּן אֶכְלָד. אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וְגו'. וכל הנותן ברבית נכסיו מתמוטטים⁷². אך אם מלוה בלא רבית נכסיו עומדים.

ה. אין הגר נקנה בעבד עברי ואין אשה וגר קונין עבד עברי

⁷¹ רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק ד הלכה ז
⁷² שו"ע ונו"כ יו"ד קס ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

אין האשה⁷³ קונה לא עבד עברי ולא עבד כנעני אפילו קטנים⁷⁴ מפני החשד⁷⁵, ואינה קונה אלא שפחות. אולם י"א שמותר לה לשכור משרת⁷⁶. ויש אוסרים⁷⁷ ואפילו אם יש לה בעל.

ואין הגר⁷⁸ נקנה בעבד עברי שנאמר ושב אל משפחתו מי שיש לו משפחה.

ו. הנרצע והנמכר לנכרי אינו עובד לא את הבן ולא את

הבת

כבר התבאר במסכת קידושין דף יז: שמי שיש לו עבד עברי שנרצע ונפטר הארון אף על פי שהניח⁷⁹ בן, אין הנרצע עובד את הבן. מפי השמועה למדו ועבדו לו ולא לבנו לעולם לעולמו של יובל, נמצאת למד שהנרצע אינו קונה את עצמו אלא ביובל ובמיתת הארון⁸⁰.

⁷³ שו"ע ונו"כ יו"ד רסו יט שו"ע אבהע"ז כב יט

⁷⁴ דלא חילק המחבר משמע דס"ל כהמור דאפילו פחות מכן מ' שאינו ראוי לביאה אסור משום שמא תשהנו אף לכשיגדיל ודלא כהרמב"ם וכן כתב הב"ח. ש"ך לב

⁷⁵ שמא יתייחדו עמהם ובעבד עברי אמרי' בב"מ (דף ע"א) דיותר יש חשד מפני שהוא לא יגלה אם תקלקל עמו.

⁷⁶ לכאורה בכלל זה שלא תשכור ג"כ משרת נער משום האי חשדא וכבר ראינו בכל הקהלות שנשים יקרות יש להם משרתים בפרט אותן שהן בעלת משא ומתן ונראה דאין בזה איסור דלא גזרו כן אלא בעבד שהוא קנוי לה וגם ע"ע הוא כפוף לה מאד ע"כ אסור שמא ישמע לה להתייחד עמה ותו דכל עבד אפי' עברי הוא אינו בחזקת כשרות כ"כ כיון שנמכר משא"כ במשרת בעלמא שאינו משועבד לה והוא בחזקת כשרות לא ישמע לה להתייחד עמה והכל יודעים שהם נזהרים מיוחד כשאר אנשים שיש להם עסק שותפות עם נשים במשא ומתן וזה אפי' בפנויה וכל שכן ביש לה בעל שבעלה משמרתה דלפי הנראה אין חשד כלל באשת איש דבהדיא סוגיא בב"מ אמר תני רב יוסף ארמלתא לא תשרי בר בי רב באושפיזא כו' אלמא דדוקא באלמנה חששו. ט"ז ז

⁷⁷ ש"ך שם לא בשם הב"ח

⁷⁸ רמב"ם הלכות עבדים פרק א הלכה ב

⁷⁹ רמב"ם שם פרק ג הלכה ז

⁸⁰ להלן דף כא: יבואר בעזה"ת שמדנקט האי דינא בלשון שלילה נראה דכוונתו למעט גרעון כסף ושטר שיחרור מנרצע מדלא קתני להו במתניתין גבי נרצע ובמעמא דמילתא כתב רבינו ישעיה משם ר"ת משום דלא שייך גרעון כסף אלא כשנקנה בכסף אבל זה כיון שנקנה ברציעה לא שייך בו גרעון כסף אבל רבינו ישעיה כתב דמעמא הוי משום קנס שלא זיכתו תורה לצאת אלא ביובל ובמיתת הארון. איכא בין הני תרי טעמי טובא דלר"ת עבד עברי הנקנה בשטר אינו יוצא בגרעון כסף והנרצע יוצא בשטר שיחרור אבל לרבינו ישעיה מי שנקנה בשטר נמי יוצא בגרעון כסף והנרצע אינו יוצא בשטר ורבינו נראה דס"ל כרבינו ישעיה בשתי החלוקות. משנה למלך שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

וכן הנמכר⁸¹ לגר צדק⁸² או לעכו"ם אפילו שאין שייך בו רציעה אינו עובר את הבן. אלא כיון שמת האדון יצא להירות.

ז. ארמלתא לא תרני כלנא ולא תשרי בר נה רב באושפיזא

אלמנה⁸³ אסורה⁸⁴ לגדל כלב בבית מפני חשד רביעה⁸⁵. ויש אוסרים בכל אשה ואפילו כשיש לה בעל⁸⁶.

⁸¹ רמב"ם שם פרק ב הלכה יב

⁸² ולפי זה לא שנא אם הבן הורתו ולידתו שלא בקדושה או בקדושה ואפשר דהיינו טעמא שכיון שלא מצינו שיוכל לימכר לגר צדק אלא מדכתיב ונמכר לגר תושב הנמכר לגר הרי דינו כעכו"ם כשם שהעכו"ם אינו עובר לבנו כן אינו עובר לבן הגר ותפס רבינו גר צדק וכ"ש לגר תושב ותפס עכו"ם לומר שבענין זה שווה הוא לעכו"ם ואפשר עוד שהגר תושב בכלל עכו"ם הוא אבל קשה שהיה לנו להשוותו ג"כ לגאולת קרובים וללוה וגואל וגואל לחצאין ואפשר דהתם היינו טעמא כדי שלא יטמע בין העכו"ם מה שאין כן בגר צדק והא דאינו עובר את הבן לאו משום שלא יטמע הוא אלא גזירה היא דהא נרצע אינו עובר את הבן אף על גב שלא שייך ביה שמא יטמע הילכך יש לנו לומר שהוקשו לענין זה. כסף משנה שם. וברדב"ז ביקר תפארת כתב מה שעובר את הבן מרבויה דקרא דכתיב שש שנים יעבוד ולא כתוב יעבדך שש שנים והאי קרא במי שמכרוהו בי"ד איירי ואין בי"ד מוכרין לגר צדק כאשר כתב רבינו בפ"ק, וא"כ מנא תיתי שיעבוד את הבן של גר צדק, בע"כ במוכר עצמו איירי ובמוכר עצמו לא כתיב שש יעבוד דמרבין מנה דעובר את הבן.

⁸³ שו"ע בבהע"ז שם יח

⁸⁴ הוא לשון הרמב"ם מ"מ ב"מ ע"א, וכ' התוס' שם דהוא הומרא בעלמא, איברא מדשינה המחבר שהוא לשון הרמב"ם לשון הש"ס שלא מוזכר איסור וכ' בלשון איסור, משמע איסור מעיקר הדין ודלא כס' אוצה"פ שהעתיק סתם לשון התוס' על לשון השו"ע, ומצד דין דלא יגדל כלב רע, מותר עכ"פ בקשור בשלשלת, אבל ללא זה גם לכל אדם איסור גמור, וכלב רע אפילו אינו נושך, אלא מנבח (הרבה) ועיין במהרש"ל ביש"ש סופ"ז דב"ק. שו"ת שבט הלוי חלק ה סימן רה אות ז

⁸⁵ בשו"ת חמדת צבי (סי' כז אות כב) ביאר את שיטת רש"י, שאף שלא נחשדו ישראל על הזכר ועל הבהמה, וגם אין איסור להתייחד עם בהמה, מכל מקום "מצינו דכמה אמוראי החמירו והתרחקו מיוחד בהמה, עיין קידושין (פא, ב). וייחוד היינו יחוד מקרה בעלמא, אבל כשמגדלו ודר עמה בקביעות שפיר יש לחוש שיבוא לידו עבירה".

⁸⁶ שו"ת שאילת יעב"ץ ח"א יז שהחידוש שאפילו לאלמנה אסור למרות שודאי אינו אלא לשמירה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ולא⁸⁷ ידור תלמיד חכם⁸⁸ בחצר שיש בו אלמנה אפילו אינו מתייחד עמה מפני החשד אלא אם כן אשתו עמו. ויש מתירים⁸⁹ אם הוא דרך עראי ואין שם יחוד. ולכו"ע⁹⁰ אם אינו אוכל משלה ואינו משלם לה מותר דרך עראי.

דף עא:

ח. אלו עוברין בלא תעשה המלוה והלוה הערב והעדים

בדרך שאסור להלוות⁹¹ או ללוות ברבית כמו כן אסור להתעסק בין לזה ומלוה ברבית, וכל מי שהיה ערב או סופר דהיינו שכתב ביניהם שטר שיש בו הזכרת ריבית או עד ביניהן ה"ז עובר בלא תעשה⁹², שנאמר (שמות כב פסוק כד) לא תשימוזן עליו נְשָׁךְ לא תשימוזן עליו נשך זו אזהרה אף לעדים ולערב ולסופר ואין לוקים על לאו זה כיון שניתן להשבון⁹³.

⁸⁷ שו"ע ונו"כ שם יז

⁸⁸ פשוטו דת"ח דוקא נקט דכיון דאין כאן חשש יחוד מן הדין, אלא מפני החשד הנה זה מתכסיס ת"ח להזהר מן החשדות איברא מצאתי לשון המאירי בב"מ ע"א ע"א שכ' וז"ל ומטעם זה הזהירו שלא תאסף בביתה שום אדם אפילו בר בי רב הבא ללמוד תורה, א"כ לדעתו ת"ח לרבנותא נקט ומכ"ש שאר אדם, ומה דאמרו שם בשלמא בר בי רב משום דצניע לה, וזה הטעם לא שייך בשאר אדם, אלא לרבנותא נקט דיש צד אחד בבר בי רב לאסור משום דצניע לה אף על פי שמצד אחר ה"ו מקום להתיר דכיון שהוא לומד תורה לא נחשד, אבל מכ"מ סתם אדם אסור מק"ו. שו"ת שבט הלוי שם אות ו

⁸⁹ דעת הרמב"ם עיין ח"מ שם יט וט"ז שם

⁹⁰ ב"ש שם יח

⁹¹ רמב"ם מלוה ולוה פ"ד ה"ב חינוך מצוה סח

⁹² ועיין בש"ך חו"מ סי' לד ס"ק או לגבי פסול עדות שאינם פסולים כיון דלא משמע לאינשי איסור זה ועי"ש בנתיה"מ חידושים ס"ק יג

⁹³ עיין במשנה למלך מלוה ולוה פ"ד ה"ו שהביא שבבב"א בפרק איזהו נשך דף עב ע"ב פלוגתא דר"מ וחכמים ופסקו כל הפוסקים כחכמים דשטר שכתוב בו רבית גובה הקרן והוקשה לראשונים ז"ל דהיכי גובה את הקרן בשטר זה והלא עדים פסולים הם דעברו על לא תשימוזן עליו נשך, וכת מן הראשונים הסכימו לזה דהעדים פסולים הם ואוקמה לברייתא באינו מפורש הרבית וכמו שנבאר לקמן, וכת אחרת כתבו דלא מיפסלי משום דלא משמע להו איסורא ועי"ש שפלפל בדעות אלו והביא שהנמוקי שם עלה דהאי ברייתא דשטר שכתוב בו רבית כתב שהעדים הם פסולים משום דקי"ל דכל חייבי מלקות פסולין וכאביי דאמר לא בעינן רשע דחמס אלא כל היכא דאיכא ארבעין בכתפיה פסול ע"כ נראה מדבריו דס"ל דעדי רבית הם חייבי מלקות וכ"כ בג"ת בשער מ"ו ח"ב סי' א' דעדים לוקין דדוקא מלוה הוא בתורת השבון כיון שהוא הגובה וכו' אבל עדים כיון שאין להם שום צד תיקון בהשבון דלא שייך בהו השבת רבית הואיל ואינם לוקחים אותו מש"ה נשאר להם לאו דשימה במקומו וחייבים כיון דמשעת שימה עשו לגמרי כל האיסור ע"כ וכ"ש לפי סברת ר"י שהביא הסמ"ג במל"ת סי' ק"ן שהמלוה לוקה כשגובה שהרי נגמרה השימה דאפשר דעדים לוקין לאלתר משום דלא שייך בהו גבייה, הן אמת שהרב בנידולי תרומה רצה לייחס סברא זו להרמב"ם והא ליתא מדלא הביא במנין הלאוין. וראיתי להרב בעל בני שמואל בבבאורו לח"מ סי' ל"ד שרצה להוכיח מדברי הנמוקי הללו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ערב ועדים וכיוצא בהן אין עוברין אלא⁹⁴ משום לא תשימוזן עליו נשך וכל מי שהיה סרסור בין שניהם או שסייע אחד מהן או הורהו עובר משום לפני עור לא תתן מכשול⁹⁵.

ט. לנכרי וכיון דדיניה דנכרי דאזיל בתר ערבא איהו ניהו

דקא שקיל מיניה רביתא ... שקיבל עליו לרזן בדיני

ישראל

ישראל שלוח מעות מעובד כוכבים ברבית, י"א שאסור לישראל אחר להיות לו ערב קבלן⁹⁶. שכיון שתובע הערב, נמצא הערב תובע את ישראל ברבית שהערב חייב בה לעובד כוכבים.

דעדי רבית הם הייבי מלקות אלא שאח"כ כתב דאין הדעת סובלתו דהיאך יתחייבו העדים והערב מלקות והא לאו שאין בו מעשה הוא ואין לוקין עליו וכתב שדברי הנמוקי ל"ד אלא כל שעוברים בל"ת קרי ליה הייבי מלקות ודעתו דכל הייבי ל"ת סתם פסולין מה"ת ע"כ ול"נ דהכא כיון שחתמו בשטר הוי לאו שיש בו מעשה שהחתימה היא המעשה וכן ערב משכחת לה נוונא ועיין מנחת הינוך שם אות ג מש"כ בזה

⁹⁴ ועיין ריטב"א ב"מ עה ע"ב וז"ל "ערב ועדים אין עוברין אלא משום לא תשימוזן עליו נשך. ולא משום ולפני עור כיון דאפשר זולתם". ועי"ש בתוד"ה ערב וז"ל "זימנין דעברי נמי אלפני עור לא תתן מכשול כגון שלא היה מלוה בלא ערב ועדים אבל לא תשימוזן פסיקא ליה אבל לפני עור זימנין דלא עברי כגון שהיה מלוה לו בלאו הכי כי היכי דמושיט כוס של יין לנזיר לא עבר אלא היכא דקאי בתרי עברי נהרא שלא היה שותהו אם לא היה זה (ע"ז דף ו.)" ועיין במנחת הינוך מצוה סח אות א שהוכיח מהרמב"ם בפ"ב מרוצה הי"ד, דאינו מביא כלל דבר זה דקאי בתרי עברי דנהרא, וכתב סתם דאסור לחזק ידי עוברי עבירה, נראה דסובר דבכל ענין עוברים על לפני עור, וא"כ אמאי לא הביא כאן דסופר ועדים וערב עוברים ג"כ על לפני עור. אך באמת, בשלמא במושיט כוס יין לנזיר, אע"פ דהיה יכול ליקה בעצמו, מ"מ עכ"פ המושיט מסייע לו בעבירה, על כן עובר לדעת הר"מ, אבל כאן אם הלוח לו בלא זה, אינם עושים כלום, לא שייך לפני עור, ופשוט. ואם היה סרסור ביניהם או שסייע, מבואר בר"מ כאן דעובר על לפני עור כיון שסייעו, אבל אלו לא סייעו כלל, על כן אינם עוברים על לפני עור, כן נראה פשוט. אך לכאורה, אם היה מלוה בלא הם, א"כ עדים מאי קעבדי ולמה עוברים משום לא תשימוזן:

⁹⁵ וברבית דרבנן עיין בפתחי תשובה יו"ד סי' קס"ב שאינם עוברים אלא משום לפני עור

⁹⁶ שלושה סוגי ערבים יש ערב רגיל המתחייב לשלם למלוה רק אחרי שיתבע מהלוח ולא ימצא לגבות ממנו או מנכסיו את החוב וכל עוד שלא תבעו ללוח אין הלוח חייב בתשלום

ערב קבלן הערב מתחייב לשלם כמו הלוח דהיינו שהאפשרות ביד המלוה לתבוע את מי שירצה את הלוח או את הערב קבלן וסתם ערבות על משכנתא בבנק וכיו"ב דינו כערב קבלן

ערב שלוף דויץ פירוש ערב שמנקה את הלוח מדין המלוה, כשלוף דויץ שהוא מין עשב שמיבשין אותו ורוחצין בו את הידים להעביר הזוהמא הערב בהלואה זו נחשב כלוח גמור לכל דבר ורק ממנו יוכל המלוה לתבוע ואם יתבע את הלוח ישלחנו לערב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

לפיכך אם קבל עליו העובד כוכבים שלא יתבע את הערב תחלה, הרי זה מותר. ודוקא במקום שהמנהג כך שתובעין הלוח תחלה. וי"א⁹⁷ שאינו אסור אלא בערב שלוף דו"ץ דהיינו שאין דין המלוה עם הלוח כלל, שהוא יכול לדחותו אצל הערב⁹⁸.

י. ישראל שלוח מעות מן הנכרי ברבית וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו אסור ואם העמידו אצל נכרי מותר

ישראל⁹⁹ שלוח מגוי ברבית, וקודם שהחזיר לגוי את המעות מצאו חבריו וביקש ללוות ממנו על מנת לשלם לו את הרבית כפי מה שהיה צריך ליתן לגוי, אסור להלוות לו בתנאי זה, שכל עוד לא החזיר לגויהם באחריותו והרי זה כמלוה משלו, והוי רבית קצוצה, וכל מעות שלוח מגוי אסור להלותם לישראל ברבית. בין אם פורע את הרבית לישראל ובין אם פורעה ישירות לגוי¹⁰⁰, ואפי' באופן שכתב השני שטר בשמו לגוי¹⁰¹ ונתן לו משכונות אסור, וכן אם לא נתחייב הראשון לגוי ברבית אסור לו להלוות לחבריו ברבית.

⁹⁷ ועיין בש"ך ס"ק ב שהעיקר לדינא לחשוש שאף בערב קבלן יש בו משום רבית

⁹⁸ שו"ע יו"ד סי' קע

⁹⁹ שו"ע ונו"כ קסח – ט א

¹⁰⁰ בספת תורי זהב היקל אם נותן תחילה את הרבית לגוי ואחר כך לוקח דמי ההלוואה מישראל.

¹⁰¹ ואף דמבואר בחו"מ סימן ס"ו [סעיף כג בהגה] דבמוכר שטר חוב וכתב לו שטרא בשמיה דאינו יכול למחול, ומשמע דנקנה לו מדאורייתא, דבמכירה שהוא מדרבנן יכול למחול, וכיון דהחוב נקנה להעובד כוכבים מדאורייתא הרי הרבית העולה בכל יומא ויומא לעובד כוכבים הוא עולה, ומהיכי תיתי יצטרך הישראל להחזיר הרבית. זה אינו, כיון דהישראל קצין עמו זמן אף שנקנה החוב לעובד כוכבים אינו יכול לבטל השכירות שהוא לזמן, כמו בשכירות מטלטלין לזמן דאף שמוכרין בתוך הזמן אין הלוקח יכול לבטל השכירות, וכיון דקציצת הזמן קיים בשביל הישראל הוי כנותן הרבית בשביל הישראל וחייב להחזיר. חו"ד שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

אף אם אמר הגוי לראשון¹⁰², תנם לתבירך והיפטר, אסור לעשות כן שהרי אין שליחות בעסקים עם הגוי ואינו נעשה שליחו והרי הוא כנותן מדעת עצמו, והוי אבק רבית¹⁰³. ויש מצדדים¹⁰⁴ לומר דהוי רבית קצוצה.

אם אמר הגוי לראשון תנם לשני בתורת פיקדון ולאחר מכן אלוה לו מותר כיון שלא בא לידו מיד ישראל בתורת הלואה, ואינו נראה כנותן בשליחות הלואה ברבית¹⁰⁵. וכן אם אמר הגוי תנם לשני בהלואה ללא רבית ולאחר מכן אלוה לך ברבית מותר¹⁰⁶. ויש שכתבו¹⁰⁷ להחמיר בזה לכתחילה.

אם הגוי אמר לישראל הראשון הריני פוטרך מאחריות המעות, ותהא שלוחי להלוות המעות לשני, פסק הרמ"א להתיר וכן משמע מדברי הב"י. אולם האחרונים חלקו על דבריו ואסרו בזה.

אם לקח הגוי¹⁰⁸ את המעות מיד הראשון ונתנם לשני, מותר לכתחילה לעשות כן אף אם פורע את הרבית להבירו.

וכן אם אמר הגוי לראשון, הניחם ע"ג קרקע והיפטר, מותר לשני לקחתם משם ולפרוע את הרבית להבירו. ולדעת השו"ע אף אם לא אמר לו והיפטר הדין כן. אולם לדעת הש"ך¹⁰⁹ רק אם אמר לו והיפטר מותר. ולדעת הט"ז¹¹⁰ אף אם לא אמר לו והיפטר מהני בתנאי שיסתלק הראשון משם.

מותר לישראל ללוות מגוי על מנת לפרוע את הרבית לישראל אחר¹¹¹.

¹⁰² שו"ע ונו"כ שם

¹⁰³ ש"ך ד שמיכיון שקיבל המעות מיד ישראל הראשון שהיו עד עתה באחריותו נראה כנותן לו רבית וכמבואר בתוס'.

¹⁰⁴ רשב"א בסוגיא ובפנ"י כתב שאם לא אמר והיפטר גם לתוס' הוי רבית קצוצה

¹⁰⁵ רמ"א שם

¹⁰⁶ ברית יהודה פרק לא הערה כו

¹⁰⁷ בתורי זהב ה ובפתח הבית ד"ה בש"ך ס"ק ד בשם כמה ראשונים.

¹⁰⁸ שו"ע ונו"כ שם ב

¹⁰⁹ ס"ק ז

¹¹⁰ ס"ק ד

¹¹¹ שו"ע ונו"כ שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

יא. נכרי שלוח מעות מישראל ברבית וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו מותר ואם העמידו אצל ישראל אסור

מותר להלוות¹¹² לגוי מעות של יהודי ברבית. וכן מותר למנות ישראל שלוח להלוות מעות לגוי ברבית, אפילו אם השליח קיבל אחריות מלאה על המעות אך אם קיבל אחריות הובלת המעות או קיבל אחריות על הרבית לבריה אסור. .

ישראל שהלוה לגוי ברבית¹¹³, וחזר הגוי והלוה לישראל אחר ברבית, לדעת השו"ע אם הגוי נשלח ע"י הישראל אסור לעשות כן, שיש שליחות לגוי לחומרא והרי זה כישראל המלוה, ולדעת הרמ"א מעיקר הדין יש לאסור בזה, אבל אפשר להקל במקומות שנהגו כך¹¹⁴. אולם אם לא היה בשליחות ישראל מותר לכו"ע¹¹⁵.

ודווקא בתנאי שנתן הישראל לגוי משכון, שאז אין הגוי צריך לכפות את הישראל להשיב את החוב, אבל אם אין משכון גם להרמ"א אסור לעשות כן, כגון בהלוואת אשראי, כיון שהישראל תובע רבית מהגוי והגוי חוזר וכופה את הישראל לתת לו הרבית ונראה כאילו ישראל נוטל מישראל ואסור, ונחלקו בזה האחרונים בדעת הרמ"א, לדעת הש"ך¹¹⁶ כל של נעשה הדבר בשליחות מותר אף בלא משכון, ורק היכא שנעשה בשליחות בעינן משכון. אולם לדעת הרעק"א והט"ז¹¹⁷ גם היכא שלא נעשה בשליחות כל היכא שידעינן שלוחה הגוי ע"מ ליתן אח"כ את המעות לישראל, בעינן משכון בכדי להתיר.

¹¹² שו"ע ונו"כ שם טז

¹¹³ שו"ע ונו"כ שם ה

¹¹⁴ רמ"א שם שאין שליחות לא לקולא ולא לחומרא, ועיין ח"י רע"א שהקשה בשם שער המלך אמאי לא יאסר מדין אמירה לעכו"ם, ואפשר שבדבר שהתירה התורה בפירוש ולדעת הרמב"ם אפילו מצוה להלוות לגוי ברבית לא שייך ביה דין אמירה. ברית יהודה פרק לג הערה יח

¹¹⁵ ש"ך יב

¹¹⁶ שם

¹¹⁷ ס"ק יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ואם לא נשלח¹¹⁸ הגוי ע"י ישראל אבל ניכר שנעשה הדבר בהערמה כדי להלוות לישראל אסור לראשון לחזור ולגבות את הרבית מהגוי.

ובאופן שאחריות המעות נשארה על ישראל הראשון האיסור הוא מדאו' ויוצאה בדיינים. והיכא שאחריות המעות על הגוי אסור משום הערמת רבית¹¹⁹.

גוי שלוח מ'ישראל ברבית וקודם שהחזירם לו מצאו ישראל ורוצה ללוות ממנו את המעות ולהחזירם לו, מותר לעשות כן לכתחילה¹²⁰, ואפי' אם פורע את הרבית לישראל אולם אם העמידו אצל ישראל ובציווי נתנם לו הגוי, לדעת השו"ע אסור לעשות כן, וכן הסכים הרמ"א, אלא שכתב דאין למחות ביד הנוהגים להקל בזה, אולם גם בזה בעינן לתנאים שנתבארו.

יב. אתם גם אתם מה אתם בני ברית אף שלוחכם נמי בני

ברית שליחות דכל התורה כוללה נמי מתרומה גמרינן לה

כבר התבאר במסכת קידושין דף מא: ובמסכת גיטין דף כג: שכתוב בתרומה (במדבר יח פסוק כח) **בן תרימו גם אתם תרומת ה', ואמרו ז"ל גם לרבות שלוחכם**, כלומר דשליח של אדם יכול לתרום תבואתו וחל עליו שם תרומה, ושמע מינה דשלוחו של אדם כמותו, ומקרא זה לאקושי השליח למשלח כלומר שיהא השליח דומה למשלח ר"ל בן תורה ומצוה¹²¹ כמו המשלח, וכך דרשו מה אתם בני ברית אף שלוחכם יהיו דוקא בני ברית, ואם אינו בן ברית אינו נעשה שליח.

לפיכך אמרו אין הגוי נעשה¹²² שליח לדבר מהדברים שבעולם¹²³, וכן אין הישראל נעשה שליח לגוי לדבר מהדברים שבעולם, שזה ג"כ הוא בכלל

¹¹⁸ חו"ד ה

¹¹⁹ כך הבין השולחן גבוה את מש"כ הרשב"א דאסור משום הערמה דהיינו הערמת רבית.

¹²⁰ שו"ע ונו"כ שם

¹²¹ אם מומר לעכו"מ יש לו דין עובד כוכבים לענין שליחות ע' בתשו' ב"י דיני גיטין סי' י"ד מערכה מול מערכה גם ריא"ז בהגהותיו סביב הרי"ף פרק המביא גבי מתני' דהכל כשרים להביא את הגט כתב דמומר לעכו"מ ראוי להביא שליחות לאשת ישראל ועיין בספר פני משה ח"ב סי' ל"ח ובתשובת המבי"ט ח"ב סי' קמ"ה ובתשובת הרשד"ם סי' נ"ח. בני חיי. באר היטב חו"מ קפח א

¹²² שו"ע ונו"כ חו"מ קפח

¹²³ כתב הש"ך בסימן רמ"ג (סק"ה) וז"ל, ועכו"ם לעכו"ם הוי שליח, כ"כ משאת בנימין והוא פשוט עכ"ל. ועיין בית שמואל באה"ע סימן ה' (סק"ט) (סקי"ט) ז"ל, עכו"ם לעכו"ם אחר דאז הוי לפני דלפני ומותר, דאפילו אם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ההיקש מה אתם בני ברית כו' לאקושי המשלה לשליח, מה השליח בני ברית אף המשלה שיהא בני ברית שאין היקש להצאין.

אין עושין שליח גוי להפריש תרומה¹²⁴ שנאמר גם אתם מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית. אבל עבד ושפחה נעשין שלוחין שגם הם בכלל הברית שנא' (דברים כט פסוק י) מחטב עציף עד שאב מימף וחייבין במצות באשה.

אולם אם הבעלים¹²⁵ הסכימו על ההפרשה אחר שהגוי הפריש הוי כאילו הבעלים הפרישו ומהני והוי התרומה מכאן ולהבא משעת הסכמתו. וי"א¹²⁶ שה"ה אם אמר מתחלה מה שיפריש הגוי הזה לשם תרומה יהי' תרומה, שמועיל.¹²⁷

וכן גוי שעשה לישראל שליח לתרום מפירותיו¹²⁸, אף על גב שאין שליחות לגוי ולא מהני מכל מקום אם אמר הגוי כל מה שהישראל מפריש אני מסכים מועיל כנ"ל.

יג. קטן לאו אף על גב דלית ליה שליחות

כבר התבאר במסכת פסחים דף צא: ובקידושין דף מב. שעושה אדם¹²⁹ שליח איש או אשה ואפילו אשת איש ואפילו עבד ושפחה הואיל והן בני דעת וישנן במקצת מצות נעשין שלוחין למשא ומתן, אבל מי שאינן בני דעת והן חרש שומה וקטן אינן נעשין שלוחין ולא עושין שליח אחר הקטן ואחר הקטנה¹³⁰.

נתן לשלוהו אין שליחות לעכו"ם שם בתרומת הדשן, שמע מינה אפילו עכו"ם לעכו"ם אין שליחות ולא כמשאת בנימין סימן (צ"ו) (צ"ז) שפסק בפשיטות עכו"ם לעכו"ם יש שליחות עכ"ל. ועיין קצוה"ח שם א

¹²⁴ רמב"ם תרומות פרק ד הלכה א ירו' פ"א דתרומות ה"א במאמין על ידו וכן בתוספתא ספ"א ונראה דאפי' אם הגוי הפריש תרומה ומעשר והבעלים מסכים אח"כ אין עובר בעשה שקבע התרומה והמעשר בב"א שאין כונתו אלא שיחול כדין מתחלה התרומה ואח"כ המעשר וע"ל סק"ג. דרך אמונה שם ח

¹²⁶ נה"מ סי' קפ"ב סק"ב גבי קטן וה"ה כאן ואין זה שייך לברירה כיון שרצונו שיחול אח"כ ולא למפרע וכ"כ במקדש מעט ה' חלה סי' שכ"ח סי"ב והסתפק שם אם גם במחשבה שחושב כן מהני ע"ש ועי' במע"א באורך.

¹²⁷ שאין זה מדין שליחות אלא כאילו הבעה"ב קרא לה שם לאחר ל' יום ירו' תרומות פ"א ה"א דמאי פ"ו ה"א

¹²⁹ רמב"ם הלכות שלוחין ושותפין פרק ב הלכה ב

¹³⁰ חידוש לנו שאע"ג שהקטנה והקטן שוין. הו"א משום דאשכחן דקטנה יש לה יד ויש לה חצר שזוכה לה הצרה ויש לה ד' אמות אבל קטן אינו זוכה במתנה עד שתגיע ממש לידו וס"ד קטנה יש לה שליחות לפיכך הוצרך לכתוב דקטן וקטנה לא שייכי בשליחות. יקר תפארת שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

